

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. SZPUNAR
представено на 27 март 2019 година¹

Дело C-716/17

А

(Преюдициално запитване, отправено от Østre Landsret (Източен областен съд, Дания)

„Преюдициално запитване — Работници — Ограничения на свободното движение —
Образуване на производство по опрощаване на дълг — Изискване за пребиваване —
Допустимост“

I. Въведение

1. В решение Radziejewski² Съдът постановява, че национална правна уредба, съгласно която за опрощаването на задължения трябва да е изпълнено изискване за пребиваване в съответната държава членка, представлява ограничение на свободното движение на работници, което по принцип е забранено от член 45 ДФЕС.

2. Настоящото дело се отнася до въпроса дали датска правна уредба, уреждаща съдебната компетентност в производствата по опрощаване на задължения, е в противоречие с член 45 ДФЕС. За разлика от запитващата юрисдикция в делото, по което е постановено решение Radziejewski³, запитващата юрисдикция, постановила акта за преюдициално запитване по настоящото дело, счита, че разглежданата правна уредба представлява ограничение на свободното движение на работници. Въпреки това с първия преюдициален въпрос Østre Landsret (Източен областен съд, Дания) иска да се установи дали това ограничение все пак може да бъде обосновано. С втория въпрос, поставен при условията на евентуалност, тази юрисдикция иска от Съда да прецени дали при обстоятелствата в случая член 45 ДФЕС произвежда директен ефект по отношение на частните кредитори на длъжник, който е подал молба за опрощаване на задължения.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 32).

³ Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704).

II. Правна уредба

А. Правото на Съюза

1. Регламент (ЕО) № 44/2001

3. Член 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001⁴ гласи:

„1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по специално, данъчни, митнически или административни дела.

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

[...]

б) производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

[...]“.

2. Регламент (ЕС) № 1215/2012

4. Съгласно член 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012⁵:

„1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (*acta iure imperii*).

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

[...]

б) банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

[...]“.

⁴ Регламент на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

⁵ Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).

3. Регламент (ЕС) 2015/848

5. Член 1 от Регламент (ЕС) 2015/848⁶ е озаглавен „Обхват“ и предвижда:

„Настоящият регламент се прилага за публичните колективни производства, включително временните производства, чието правно основание се съдържа в правни норми относно несъстоятелността и при които с цел спасителни мерки, уреждане на дълг, оздравяване или ликвидация:

[...]

б) имуществото и дейността на длъжник подлежат на съдебен контрол или надзор; или

[...]“.

6. В съображение 88 от Регламент 2015/848 обаче се припомня, че Кралство Дания не е обвързано от този регламент, нито от неговото прилагане. Регламент (ЕО) № 1346/2000⁷, който го предшества, също не обвързва Кралство Дания.

Б. Датското право

7. Съгласно член 3 от Konkursloven (Закон за несъстоятелността):

„1. Молби за реструктуриране на дълга, обявяване в несъстоятелност или опрощаване на задължения се подават до съда по несъстоятелността по мястото, където длъжникът упражнява стопанска дейност.

2. Ако длъжникът не упражнява стопанска дейност в Дания, молбата се подава до съда по несъстоятелността в съдебния район, където се намира съдът с обща компетентност по отношение на длъжника.

[...]“.

8. Понятието „съд с обща компетентност“ (hjemting) трябва да се тълкува в съответствие по-специално с член 235 от Retsplejeloven (Закон за правораздаването), който гласи следното:

„1. Искания по съдебен ред се правят пред съда с обща компетентност по отношение на ответника, освен ако законът не предвижда друго.

2. Съдът с обща компетентност е съдът, в чийто съдебен район живее ответникът. Ако ответникът живее в няколко съдебни района, съдът с обща компетентност е съдът в който и да е от тях.

3. Ако местоживеенето на ответника не може да се определи, съдът с обща компетентност е съдът, в чийто съдебен район ответникът пребивава.

4. Ако нито местоживеенето, нито местопребиваването на ответника са известни, съдът с обща компетентност е съдът, в чийто съдебен район последно е живял или пребивавал ответникът“.

⁶ Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 141, 2015 г., стр. 19).

⁷ Регламент на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 143). Вж. съображение 33 от него.

III. Фактите по спора в главното производство

9. Молителят в главното производство, А, е датски гражданин, нает на работа в Дания, където е и неограничено данъчнозадължено лице. Той има местоживееене в Швеция.

10. На 8 февруари 2017 г. А подава до Sø- og Handelsretten (Морски и търговски съд, Дания), намиращ се в Копенхаген (Дания), молба за опрощаване на задължения. Молбата се отнася до дългове към датски кредитори, възникнали след 1999 г.

11. С определение от 6 април 2017 г. Sø- og Handelsretten (Морски и търговски съд) отхвърля молбата поради липса на компетентност. Според този съд датските съдилища не са компетентни да разгледат подадената от А молба, тъй като същият не упражнява независима стопанска дейност в страната и съдът с обща компетентност по отношение на него не е в нея.

12. Съответно Østre Landsret (Източен областен съд), действащ като втора инстанция, трябва да реши дали датски съд е компетентен да разгледа молбата на А за опрощаване на задължения. Този съд счита, че делото може да е подсъдно на датски съд, ако датските правила за компетентност на съдилищата в производствата по опрощаване на задължения противоречат на правото на Съюза.

IV. Преюдициалните въпроси и производството пред Съда

13. При тези обстоятелства Østre Landsret (Източен областен съд) решава да спре производството и да постави на преценката на Съда следните въпроси:

„1) Допуска ли член 45 ДФЕС — като се има предвид тълкуването му в решение [Radziejewski⁸] — правило за съдебна компетентност, като това, което е предвидено по датското право и което има за цел да гарантира, че разглеждащият молбата за опрощаване на задължения съд познава и при преценката си може да вземе предвид конкретното социално и материално положение, в което длъжникът и семейството му се намират и биха могли да се намират в бъдеще, както и че тази преценка може да се извърши по предварително установени критерии, които определят какво може да се счита за приемливо скромнен стандарт на живот докато се прилага мярката за опрощаване?

Ако отговорът на Съда на първия въпрос е, че ограничението не може да се счита за обосновано, поставя следния въпрос:

2) Трябва ли член 45 ДФЕС да се тълкува в смисъл, че в случай като разглеждания той има директен ефект в отношенията между частноправните субекти, така че частните кредитори трябва да търпят намаляване или пълна загуба на суми, които им се дължат от установил се в чужбина длъжник?“.

14. Преюдициалното запитване постъпва в секретариата на Съда на 22 декември 2017 г.

15. Писмени становища представят А, датското правителство, както и Европейската комисия. Те участват в съдебното заседание, проведено на 15 януари 2019 г.

⁸ Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 32).

V. Анализ

16. Правилното разбиране на предизвикателствата, които поставя настоящото дело, изисква най-напред повдигнатите с преюдициалните въпроси проблеми да се разгледат в контекста на системата на Съюза в областта на международното частно право. За тази цел ще изложа няколко предварителни бележки относно датското производство по опрощаване на задължения. По-нататък ще разгледам дали това производство попада в обхвата на актовете на правото на Съюза. Накрая, въз основа на тези съображения ще пристъпя към анализ на преюдициалните въпроси.

A. Датското производство по опрощаване на задължения

17. Запитващата юрисдикция обяснява, че в Дания производството по опрощаване на задължения започва по инициатива на длъжника, който подава молба до съда по несъстоятелността. Този съд изслушва длъжника и преценява дали не са налице обстоятелства, които да възпрепятстват образуването на подобно производство. Именно това е етапът, на който се проверява компетентността на датските съдилища и на който се намира производството, довело до отправянето на настоящите преюдициални въпроси.

18. Ако са спазени изискванията за компетентност и на този етап не са налице обстоятелства, които да възпрепятстват започването на производството по опрощаване на задължения, съдът по несъстоятелността образува посоченото производство. За целта този съд назначава сътрудник, който трябва да е юрист и който проучва подробно финансовото състояние на длъжника и съставя план за опрощаване на задълженията. Този план съдържа подробно описание на активите и пасивите на длъжника и на общото финансово положение на домакинството, както и предложение за погасяване на дълга.

19. Това предложение се изпраща на кредиторите, които биват включени в производството едва на този етап. На кредиторите се дава срок, в който да представят възраженията си срещу посоченото предложение. След това съдът по несъстоятелността насрочва заседание, в което взема решение по молбата за опрощаване на задължения.

20. Съдът по несъстоятелността може да постанови определение за опрощаване на задълженията, ако, от една страна, длъжникът представи доказателства, че не е в състояние и през следващите няколко години няма изгледи да може да погаси задълженията си, и ако, от друга страна, се счита, че опрощаването на задълженията може да доведе до трайно подобряване на финансовото му състояние. Определение за опрощаване на задълженията не се постановява по-специално ако финансовото състояние на длъжника е неясно. Съдът по несъстоятелността може също така да откаже да разреши опрощаване на задълженията, когато са налице други обстоятелства против опрощаването.

21. От застъпеното от запитващата юрисдикция тълкуване на датските разпоредби е видно, че съдът по несъстоятелността трябва да може да прецени предишното, настоящото и бъдещото социално и материално положение на длъжника, за да определи дали същият изпълнява условията за опрощаване на задълженията, както и това на съпруга/партньора и децата му. За целите на тази преценка, и по-специално за проверката на предоставените от длъжника данни, често е необходимо да се познава местният контекст. Поради това според запитващата юрисдикция е от значение молбите за опрощаване на задължения да бъдат разглеждани от съда по местоживеенето или местопребиваването на длъжника.

Б. Предварителни бележки по приложимостта на правните актове на Съюза в областта на международното частно право

22. На първо място, запитващата юрисдикция посочва, че Кралство Дания не прилага Регламент № 1346/2000, и изтъква, че с оглед на решение Radziejewski⁹, дори този регламент да беше приложим за Дания, датското производство по опрощаване на задължения нямаше да попада в неговия обхват. Впрочем тази юрисдикция отбелязва, че подобно на шведската процедура за опрощаване на задължения, до която се отнася това съдебно решение, датското производство не води до лишаването на длъжника от права.

23. Бих искал да отбележа, че в решение Radziejewski¹⁰ Съдът посочва, че шведската процедура за опрощаване на задължения не фигурира в приложение А към Регламент № 1346/2000 и че този регламент се прилага само за производствата, изброени в това приложение¹¹. В този ред на мисли в решение Bank Handlowy и Adamiak¹² Съдът постановява, че френското предпазно производство (*procédure de sauvegarde*) попада в приложното поле на Регламент № 1346/2000, тъй като то е едно от производствата, включени в приложение А към този регламент. Някои автори обаче изразяват съмнение дали това производство изпълнява условията по член 1, параграф 1 от посочения регламент¹³. Така тези автори стигат до извода, че с включването на дадено производство в приложение А към Регламент № 1346/2000 държавите членки могат да направят този регламент приложим за производства, които не отговарят на условията, определящи приложното му поле¹⁴.

24. Според мен обаче в настоящото дело не е необходимо да се обсъжда въпросът дали производство, което не отговаря на условията по член 1, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, може да се включи в приложение А към този регламент. Датското производство не фигурира в това приложение по простата причина, че Кралство Дания не прилага посочения регламент.

25. Освен това е вярно, както посочват датското правителство и Комисията, че Регламент 2015/848, който е приет след Регламент № 1346/2000, изглежда обхваща производствата по опрощаване на задължения. От член 1, параграф 1, буква б) от Регламент 2015/848 е видно, че този регламент се прилага за публичните колективни производства, чието правно основание се съдържа в правни норми относно несъстоятелността и при които с цел уреждане на дълг имуществото и дейността на длъжник подлежат на съдебен контрол или надзор, при условие че, както следва от член 1, параграф 1, трета алинея от посочения регламент, тези производства са изброени в приложение А към него¹⁵. Важно е обаче да се отбележи, че подобно на Регламент № 1346/2000, Регламент 2015/848 не обвързва Кралство Дания. Впрочем Регламент 2015/848 се прилага за производствата, образувани след 26 юни 2017 г.¹⁶, докато молбата по главното производство е подадена на 7 февруари 2017 г.

9 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 23).

10 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704).

11 Решение от 8 ноември 2012 г., *Radziejewski* (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 24).

12 Решение от 22 ноември 2012 г. (C-116/11, EU:C:2012:739).

13 Вж. по-специално *Jault-Seseke, F., Robine, D.* Le règlement 2015/848: le vin nouveau et les vieilles outres. — *Revue critique de droit international privé*, 2016, p. 21, точка 18; *Hess, B., Oberhammer, P., Bariatti, S., Koller, Ch., Laukemann, B., Requejo Isidro, M., Villata, F.C.* (dirs.). *The Implementation of the New Insolvency Regulation: Improving Cooperation and Mutual Trust*. Nomos 2018, p. 65.

14 Вж. доктрината, цитирана в бележка под линия 13. Вж. също *Van Calster, G.*, COMIng, and Here to Stay: The Review of The European Insolvency Regulation. — *European business law review*, 2016, p. 739.

15 Вж. също съображение 10 от Регламент 2015/848, съгласно което „[обхватът] следва да обхване и производствата за погасяване на задължения или уреждане на дългове по отношение на потребители и на самостоятелно заети лица, например чрез намаляване на сумата, която да бъде изплатена от длъжника, или удължаване на определения на длъжника срок за плащане. Тъй като тези производства не водят непременно до назначаването на синдик, те следва да бъдат обхванати от настоящия регламент, ако се извършват под контрола или надзора на съда. В този контекст понятието „контрол“ следва да включва ситуации, при които съдът не намесва само въз основа на жалба, подадена от кредитор или други заинтересовани страни“.

16 Вж. член 84 от Регламент 2015/848.

26. На второ място, запитващата юрисдикция посочва, че за разлика от регламентите относно производството по несъстоятелност, Регламент № 44/2001 се прилага за Кралство Дания по силата на „паралелното споразумение“¹⁷.

27. Според запитващата юрисдикция обаче датското производство по опрощаване на задължения не попада в обхвата нито на Регламент № 44/2001, нито на приетия след него Регламент № 1215/2012. Съгласно член 1, параграф 2, буква б) от тези два регламента те не се прилагат по отношение на банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства.

28. В това отношение споделям гледната точка на запитващата юрисдикция.

29. Ако производството по опрощаване на задължения отговаря на условията по член 1, параграф 1 от Регламент 2015/848 и поради това може да попадне в обхвата на този регламент, според мен то не може да попадне в обхвата на Регламент № 1215/2012. Регламенти № 1215/2012 и 2015/848 се допълват и съответните им приложни полета не би трябвало да се припокриват¹⁸.

30. Обстоятелството, че Регламент 2015/848 не се прилага за Дания, е без значение¹⁹. Приложното поле на Регламент № 1215/2012 не може да се определя в зависимост от това дали Регламент 2015/848 се прилага в съответната държава членка или не.

31. Освен това, както е видно от точки 23 и 24 от настоящото заключение, приложимостта на Регламент 2015/848 зависи от това дали производството е включено в приложение А към него²⁰. Очевидно е обаче, че производство, което отговаря на условията по член 1, параграф 1 от Регламент 2015/848, не може да попадне в обхвата на Регламент № 1215/2012 само защото не е включено в приложение А към Регламент 2015/848²¹.

32. Накратко, датското производство по опрощаване на задължения, до което се отнася актът за преюдициално запитване, не попада в обхвата на Регламенти № 1346/2000, № 44/2001 и № 1215/2012. Следователно разпоредбите на тези регламенти няма да бъдат взети предвид при анализа на поставените в настоящото дело преюдициални въпроси. Въпреки това при анализа на първия преюдициален въпрос ще разгледам аспектите, свързани с прилагането на Регламент 2015/848 при обстоятелства като тези в разглеждания случай, предвид факта че датското правителство явно извежда от този регламент довод в подкрепа на тезата, че член 45 ДФЕС допуска предвиденото в датската правна уредба изискване за пребиваване.

17 Решение 2005/790/ЕО на Съвета от 20 септември 2005 година за подписване от името на Общността на Споразумението между Европейската общност и Кралство Дания относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 2005 г., стр. 61; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 207).

18 Както е видно от съображение 7 от Регламент 2015/848, производства, които не попадат в обхвата на Регламент № 1215/2012 съгласно член 1, параграф 2, буква б), следва да бъдат обхванати от Регламент 2015/848. В този ред на мисли, що се отнася до връзката между акта, предлагащ Регламент 2015/848 (Регламент № 1346/2000), и Регламент № 44/2001, вж. решение от 4 септември 2014 г., *Nickel & Goeldner Spedition* (C-157/13, EU:C:2014:2145, т. 21). Съдът следва същия начин на разсъждение и в други случаи. Вж. по аналогия решения от 6 октомври 2015 г., *Matoušková* (C-404/14, EU:C:2015:653, т. 34), и от 1 март 2018 г., *Mahnkopf* (C-558/16, EU:C:2018:138, т. 41).

19 Вж. по аналогия заключението ми по дело *Mahnkopf* (C-558/16, EU:C:2017:965, т. 73).

20 Вж. член 1, параграф 1, трета алинея от Регламент 2015/848. Вж. също съображение 9 от него.

21 Вж. съображение 7, последно изречение от Регламент 2015/848, съгласно което фактът, че дадено национално производство не е включено в списъка в приложение А към този регламент, не следва да означава, че това производство е включено в обхвата на Регламент № 1215/2012.

В. По първия преюдициален въпрос

33. С първия преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали изискване за пребиваване като предвиденото в датската правна уредба може да се обоснове с обстоятелството, че то позволява да се гарантира, че сезираният с молбата за опрощаване на задължения съд може да се произнесе въз основа на данните за предишното, настоящото и бъдещото социално и материално положение на длъжника и неговото семейство.

34. За сметка на това, запитващата юрисдикция не иска от Съда да се произнася по въпроса дали предвиденото в датската правна уредба изискване за пребиваване представлява ограничение на свободното движение на работници, което по принцип е забранено от член 45 ДФЕС. Позовавайки се на решение *Radziejewski*²², запитващата юрисдикция и всички страни по делото считат, че разглежданата датска правна уредба ограничава свободното движение на работници. Те обаче имат различни становища, що се отнася до обосноваването на това ограничение.

35. Преди да пристъпя към анализа по същество, ще изложа някои бележки относно евентуалните пречки, които създават правилата за компетентност, в светлината на решение *Radziejewski*²³. По-нататък, с оглед на съображенията на запитващата юрисдикция и доводите на датското правителство ще разгледам въпроса дали при обстоятелствата в случая изискването за пребиваване може да се счита за обосновано.

1. По наличието на ограничение на свободното движение

36. В своята практика Съдът подчертава, че национална разпоредба, която предвижда разграничение, основано на критерия за пребиваване, може да бъде неблагоприятна главно за гражданите на други държави членки и поради това да представлява основана на гражданството непряка дискриминация, която е в разрез с принципа на свободно движение на работници²⁴.

37. Впрочем настоящото дело се отнася до национални правила относно международната компетентност. Поради естеството си тези правила се нуждаят от критерии на привързване, въз основа на които да се определи, че органите на дадена държава са компетентни да разглеждат определена категория дела. Освен това, по-специално в интерес на доброто правораздаване, в основата на тези правила до голяма степен стои принципът, че между разглежданото дело и държавата, чиито съдилища са компетентни да се произнесат по него, трябва да съществува връзка²⁵. Поради това не е чудно, че мястото на пребиваване често се посочва като критерий на привързване.

38. Ако се приеме, че въвеждането в дадено правило за компетентност на критерий на привързване, свързан с мястото на пребиваване, представлява основана на гражданството непряка дискриминация, това би могло да стане причина всички правила за компетентност, основани на наличието на връзка между местоживеенето или местопребиваването и съответната държава, да се считат за дискриминационни по същността си и поради това за принципно противоречащи на свободите, закрепени в правото на Съюза.

22 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 52 и 53).

23 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704).

24 Вж. по-специално решение от 7 май 1998 г., *Clean Car Autoservice* (C-350/96, EU:C:1998:205, т. 29 и 30).

25 Вж. пример за това в заключението ми по дело КР (C-83/17, EU:C:2018:46, т. 56).

39. Струва ми се обаче, че подобен резултат би бил парадоксален, доколкото понастоящем компетентността се разпределя съгласно правила за компетентност, използващи критерии на привързване.

40. Не трябва да се забравя, че настоящото дело се отнася до конкретно правило за компетентност в производството по опрощаване на задължения. Тези производства не са предмет на хармонизирани правила за компетентност, поне към момента на настоящото дело. Впрочем държавите членки не са длъжни да въведат производство по опрощаване на задължения в националното си право.

41. По принцип с правилата за компетентност не се предоставят материални права, или поне не пряко. Ролята им се ограничава до *определянето* на органите, които са компетентни да се произнесат по предоставянето или непредоставянето на дадено право.

42. В специфично производство, каквото е производството по опрощаване на задължения, държавите членки обаче могат да решават дали да въведат дадено правило за компетентност в националното си право. Следователно неговата роля не се ограничава само до *разпределянето* на компетентността между органите на всички държави членки. В подобно производство компетентността на съдилищата на държава членка може да се изрази във възможност за опрощаване на задължения и съответно в решение за опрощаване на задължения, което да е противопоставимо на кредиторите на даден длъжник на територията на съответната държава членка.

43. Следователно не е изключено национално правило за компетентност, с което законодателят на практика определя кой може да се възползва от дадена мярка, да възпрепятства или да възпира работник, който е гражданин на държава членка, да напусне държавата си по произход, за да упражни правото си на свободно движение, предвидено в първичното право.

44. Съдът следва този начин на разсъждение в решение Radziejewski²⁶, в което постановява, че национална правна уредба, съгласно която за опрощаването на задължения трябва да е изпълнено изискване за пребиваване, може да възпре работник — който е в състояние на неплатежоспособност и задължнялостта му не позволява да се предположи, че би могъл да върне дълговете си в обозримо бъдеще — да упражни правото си на свободно движение.

45. Ето защо по същите причини считам, че изискването за пребиваване, въведено в рамките на датската правна уредба, представлява ограничение на свободното движение на работници. Сега следва да се отговори на въпроса дали това ограничение може да се счита за обосновано.

2. По обосноваването на ограничението

46. Според запитващата юрисдикция изискването за пребиваване, предвидено в датските правила за съдебна компетентност, трябва да се счита за обосновано. Становищата на страните по този въпрос се различават. Датското правителство споделя становището на запитващата юрисдикция, докато А и Комисията са на мнение, че с оглед на член 45 ДФЕС това изискване не може да бъде обосновано.

²⁶ Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 30 и 31).

47. За да се определи дали мярка, за която е установено, че ограничава свободното движение на работници, може да бъде обоснована, следва да се провери дали тази мярка, първо, преследва легитимна цел, съвместима с Договора, и е оправдана с императивни съображения от общ интерес, второ, гарантира осъществяването на въпросната цел, и трето, не надхвърля необходимото за постигането ѝ²⁷. Ще разгледам най-напред първото условие, свързано с наличието на легитимна цел, а след това второто и третото условие, които отразяват съответно целесъобразността на и необходимостта от разглежданата правна уредба.

а) Изтъкнатата обосновка

48. От текста на първия преюдициален въпрос, както и от текста на акта за преюдициално запитване е видно, че целта на изискването съдът с обща компетентност по отношение на длъжника да е в Дания е да се гарантира, че молбата за опрощаване на задължения може да бъде разгледана при наличието на достатъчно информация, която да позволи, първо, да се преценят условията на живот на длъжника в социален и материален аспект, за да се определи дали задължията му се дължи на липса на възможност или на нежелание да плаща, второ, да се гарантира трайно подобрене на положението на длъжника, и трето, да се гарантира, че длъжникът ще поддържа скромен, но приемлив стандарт на живот по време на последващия период, през който задължението ще бъде изплащано на вноски.

49. Следователно, както личи от обясненията на запитващата юрисдикция, с изискването за пребиваване се цели да се гарантира, че обстоятелствата, отнасящи се до социалното и материалното положение на длъжника и неговите близки, както и условията на живот в мястото, където те посрещат нуждите си, ще бъдат взети предвид при разглеждането на молбата за опрощаване на задължения.

50. В решение Radziejewski Съдът приема по-специално в отговор на довода на шведското правителство, че изискването за пребиваване е необходимо, за да може по задоволителен начин да се установят личното и финансовото положение на длъжника, че е легитимно държава членка да иска да провери личното и финансовото положение на длъжника, преди да вземе по отношение на него мярка, с която задълженията на това лице трябва да бъдат цялостно или частично опростени²⁸.

51. Струва ми се, че целта на изискването за пребиваване, предвидено в датската правна уредба, не се различава от целта на изискването за пребиваване, до което се отнася решение Radziejewski²⁹.

52. Според запитващата юрисдикция и датското правителство в това решение Съдът разглежда изискването за пребиваване с оглед на необходимостта да се провери личното и финансовото положение на длъжника. Съдът обаче не се е произнесъл по въпроса дали съображения, свързани с гаранции съдът, разглеждащ делото за опрощаване на задължения, да е запознат с

27 Решение от 8 ноември 2012 г., Radziejewski (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 33). Вж. също решения от 16 март 2010 г., Olympique Lyonnais (C-325/08, EU:C:2010:143, т. 38), и от 5 декември 2013 г., Zentralbetriebsrat der gemeinnützigen Salzburger Landeskliniken (C-514/12, EU:C:2013:799, т. 36).

28 Решение от 8 ноември 2012 г., Radziejewski (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 44). В заключението по това дело генералният адвокат Sharpston разяснява становището на шведското правителство, след което посочва: „[р]ешение за опрощаване на задължения безспорно трябва да е основано на надлежно и подробно проучване на действителното лично и финансово положение на длъжника“. Генералният адвокат Sharpston се съгласява също, че „компетентният орган на държавата членка трябва да може да събира, разглежда и проверява необходимата информация, за да може да приеме информирано решение дали длъжникът отговаря на условията за опрощаване на задължения. Това напълно съответства на принципа на добрата администрация. По този начин целта на предприетите в това отношение мерки е легитимна“. Вж. заключението ѝ по дело Radziejewski (C-461/11, EU:C:2012:570, т. 59).

29 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704).

конкретното социално и материално положение, в което се намира длъжникът, и да може да го вземе предвид при преценката си, могат да обосноват ограничаването на възможността за отправяне на молби за опрощаване на задължения до кръга от лица, чието местопребиваване или поне последно местоживеене е в държавата членка, където е подадена молбата.

53. Освен това датското правителство счита, че шведската правна уредба, относима към делото, по което е постановено решение *Radziejewski*³⁰, предполага и последващ контрол по отношение на длъжника, позволяващ на шведските органи да проследят усилията, които той полага, за да изпълни задълженията си. Посоченото правителство изтъква, че поради това изискването за пребиваване не може да гарантира преследваната цел, доколкото след подаването на молбата за опрощаване на задължения длъжникът може просто да се премести в друга държава членка. За сметка на това, в рамките на датското производство по опрощаване на задължения съдилищата не извършвали последващ контрол по отношение на длъжника.

54. Така запитващата юрисдикция и датското правителство изглежда изтъкват, че датската правна уредба се стреми да гарантира по-висока степен на познаване на положението на длъжника от изискваната съгласно шведската правна уредба, до която се отнася дело *Radziejewski*³¹.

55. И в двата случая обаче целта на изискването за пребиваване остава една и съща. Разликите, отнасящи се до степента на познаване на положението на длъжника, според мен биха могли да бъдат отразени в прегледа на необходимостта от разглежданата правна уредба.

56. Освен това ми се струва, че изтъкнатият от датското правителство довод, че датската правна уредба не предвижда последващ контрол, е непоследователен спрямо някои други негови доводи. Действително в становището си това правителство изтъква, че определение, с което се опрощават задълженията на заминал в чужбина длъжник, може да бъде отменено при определени обстоятелства.

57. Запитващата юрисдикция дава повече яснота по този въпрос, като посочва, че определението за опрощаване на задължения може да бъде отменено, ако в хода на производството по опрощаване на задължения длъжникът е действал с измама или не е изпълнил задълженията, наложени му в определението за опрощаване на задължения. Във всеки случай, както е видно от акта за преюдициално запитване и от становището на датското правителство, отмяната на определението за опрощаване на задължения не става автоматично.

58. Според мен преценката на поведението на длъжника след приемането на подобно определение, с която датските органи се стремят да установят дали той изпълнява предвидените в това определение условия, представлява форма на последващ контрол. При това положение доводът на датското правителство, че настоящото дело се различава от делото, по което е постановено решение *Radziejewski*³², доколкото датските органи не извършват последващ контрол, за мен не е убедителен.

59. С оглед на изложеното дотук и предвид обстоятелството, че целта на шведската правна уредба, до която се отнася решение *Radziejewski*³³, е аналогична на целта на правната уредба, разглеждана в настоящото дело, считам, че предвиденото в датската правна уредба изискване за пребиваване преследва легитимна цел, а именно да се гарантира, че по молбата за опрощаване

30 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704).

31 Решение от 8 ноември 2012 г., *Radziejewski* (C-461/11, EU:C:2012:704).

32 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704).

33 Решение от 8 ноември 2012 г. (C-461/11, EU:C:2012:704).

на задължения ще бъде взето информирано решение, основаващо се на данни, които позволяват да се установи предишното, настоящото и бъдещото социално и материално положение на длъжника и неговите близки, както и условията на живот в мястото, където те посрещат нуждите си.

б) Целесъобразността на и необходимостта от разглежданата правна уредба

60. Съображенията на запитващата юрисдикция и на датското правителство, с които те се стремят да обосноват разглежданото ограничение, се основават на идеята, че географската близост между мястото на пребиваване на даден длъжник и мястото, където е установен сезираният с молбата за опрощаване на задължения съд, позволява да се гарантира, че при разглеждането на тази молба ще се вземат предвид обстоятелствата, отнасящи се до социалното и материалното положение на длъжника и неговите близки, както и условията на живот в мястото, където те посрещат нуждите си.

61. В това отношение запитващата юрисдикция и датското правителство поддържат, че съд, който разглежда молби за опрощаване на задължения, не разполага и не може да разполага с информация относно условията, в които живее молител в друга държава членка. Не съществува законов ред, по който да се изиска от друга държава членка да предостави информация относно местните доходи и разходи или относно други фактори, които имат значение за преценката на молба за опрощаване на задължения. Впрочем такъв съд не е в състояние да провери и данните, представени от самия длъжник.

62. Освен това запитващата юрисдикция посочва, че при липса на хармонизирани правила не съществуват по-леки средства за постигането на тази цел от предоставянето на достъп до производството по опрощаване на задължения само на длъжниците с местоживеене в Дания. За сметка на това, според датското правителство тълкуване на член 45 ДФЕС, съгласно което тази разпоредба не допуска правило за компетентност като предвиденото в датското право, възпрепятства ефективното прилагане на Регламент 2015/848.

63. Подобно на А и на Комисията считам, че предвиждането на изискване за пребиваване по отношение на работниците е лишено от логика и последователност, поне в две отношения. Доводите на датското правителство и съображенията на запитващата юрисдикция, които се отнасят съответно до наличието на хармонизирани разпоредби и до липсата на такива, не предлагат разрешение на тези проблеми.

64. Първият проблем е свързан с факта, че изискването за пребиваване изглежда се прилага само по отношение на работниците, които са наети в Дания, но не и по отношение на лицата, които упражняват независима стопанска дейност там. Що се отнася до последните обаче, обстоятелството, че не пребивават на територията на Дания, не е пречка да подадат молба за опрощаване на задължения до съдилищата на тази държава членка.

65. Вторият проблем е свързан с факта, че както е видно от акта за преюдициално запитване и от писмените становища на жалбоподателя, съгласно датската правна уредба изпълнението на изискването за пребиваване се преценява само към момента на подаване на молбата за опрощаване на задължения.

1) Последователното прилагане на изискването за пребиваване и последиците му за отговора на преюдициалния въпрос

66. Изискването за пребиваване се основава на идеята, че благодарение на географската близост между мястото на пребиваване на длъжника и мястото, където е установен сезираният съд, последният може да разгледа молба за опрощаване на задължения въз основа на данните относно социалното и материалното положение на длъжника. При извършване на преценка от съда по несъстоятелността на социалното и материалното положение на длъжника това изискване по принцип трябва да е еднакво важно, независимо дали става дума за самостоятелно заето лице или за работник. В тези два случая мерките, даващи възможност да се получи информация от друга държава членка, както и тези, даващи възможност да се провери информацията от длъжника, са почти идентични.

67. Струва ми се обаче, че съгласно датската правна уредба изискването за пребиваване не се прилага последователно. Всъщност, докато лице, което упражнява независима стопанска дейност на територията на Дания, може да подаде молба за опрощаване на задължения до датския съд по мястото на упражняване на тази дейност, дори да няма местопребиваване в Дания, работник, който няма местопребиваване на територията на Дания, не може да подаде такава молба до съдилищата на тази държава членка.

68. В настоящото дело е безспорно, че молителят в главното производство е нает на работа в Дания, където е неограничено данъчнозадължено лице. Следователно, както признава датското правителство, социалното и материалното положение на този молител може да бъде определено, поне частично, без да се налага да се взема предвид информация от друга държава членка³⁴.

69. Въпреки това съгласно датската правна уредба молителят няма възможност да се позове на обстоятелствата, посочени в предходната точка, за да сезира датски съд, макар те ясно да показват наличието на връзка с Дания. Ако обаче подобна връзка е достатъчна, за да позволи на датските съдилища да разгледат молба за опрощаване на задължения, подадена от лице, упражняващо независима стопанска дейност на територията на тази държава членка, тя трябва да е достатъчна, за да им позволи да разгледат и молба, подадена от наето лице.

70. Това се потвърждава и от факта, че — както показват примерите, дадени от А в писменото му становище³⁵ — датската правна уредба допуска националните съдилища да разглеждат молби за опрощаване на задължения, дори когато се налага да вземат предвид информация от друга държава членка.

71. Следователно това непоследователно прилагане на изискването за пребиваване съгласно датската правна уредба ясно показва, че пребиваването на територията на Дания не е необходимо, за да могат съдилищата на тази държава членка да разглеждат молби за опрощаване на задължения. Това е индиция, че изискване за пребиваване като предвиденото в датската правна уредба надхвърля необходимото за постигането на целта, посочена в точка 59 от настоящото заключение.

³⁴ В това отношение тези обстоятелства отчасти отразяват обстоятелствата по делото, по което е постановено решение Radziejewski. В това дело молителят има шведски работодател и е „неограничено данъчнозадължено лице“ в Швеция — обстоятелство, което Съдът подчертава, когато приема, че изискването за пребиваване надхвърля необходимото, за да се установи по задоволителен начин личното и финансовото положение на длъжника. Вж. решение от 8 ноември 2012 г., Radziejewski (C-461/11, EU:C:2012:704, т. 48).

³⁵ А дава пример с молител, който има местопребиваване в Дания, но работи в друга държава членка, като в този случай датският съд трябва да разгледа молбата за опрощаване на задължения въз основа на информация от другата държава членка, по-специално относно разходите и данъчното положение на молителя. В същия ред на мисли А изтъква положението на работил в чужбина молителя.

2) *Значението на принципа на perpetuatio fori за обосноваването на изискването за пребиваване*

72. В писменото си становище А посочва, че съгласно доктрината и датската съдебна практика молбата за образуване на производство по опрощаване на задължения трябва да се подаде до съда, който има компетентност *ratione loci* с оглед на местоживеенето към датата на тази молба. За сметка на това, преценката в рамките на производството по опрощаване на задължения се отнася до положението на молителя към момента на вземането на решение по тази молба.

73. Струва ми се, че запитващата юрисдикция възприема същото тълкуване на датските разпоредби в това отношение. Действително в акта за преюдициално запитване тя посочва, че датският съд преценява собствената си компетентност на етапа на подаването на молба за опрощаване на задължения.

74. Всъщност съгласно правилото, наречено „принцип на perpetuatio fori“, след като бъде сезиран компетентният съд, той по принцип запазва компетентността си дори ако в хода на съдебното производство привръзката, въз основа на която е установена компетентността му, се промени³⁶.

75. Съответно изискването за пребиваване не може да гарантира, че е известна информацията относно положението на длъжника и условията на живот в мястото му на пребиваване, при положение че съгласно принципа на perpetuatio fori промяната на привръзката, настъпила след подаването на молбата за опрощаване на задължения, и по-специално преместването в друга държава членка, не е пречка тази молба да се разгледа от датски съд.

76. Следователно, тъй като връзката с територията на Дания се преценява само към момента на подаването на молбата за опрощаване на задължения, а при разглеждането на тази молба съдът по несъстоятелността трябва да вземе предвид обстоятелства, настъпили преди и след този момент, изискване за пребиваване като предвиденото в датската правна уредба надхвърля необходимото за гарантирането на целта на това изискване. В решение Radziejewski³⁷ Съдът следва същия начин на разсъждение, като приема, че поставянето на изискване за пребиваване, което важи само към момента на подаване на молбата, надхвърля необходимото за целите на проверката на положението на молителя и на данните за положението в мястото му на пребиваване.

77. Този извод не може да се обори нито с доводите на датското правителство за наличието на хармонизирани правила за компетентност, нито със съображенията на запитващата юрисдикция за липсата на такива правила.

3) *Хармонизирането на правилата за компетентност в производства за опрощаване на задължения*

78. Според запитващата юрисдикция, тъй като правилата за опрощаване на задължения все още не са хармонизирани, не съществуват по-леки средства за постигането на тази цел от предоставянето на достъп до производството по опрощаване на задължения само на длъжниците, пребиваващи в Дания.

³⁶ Вж. становището ми по дело С (С-376/14 PPU, EU:C:2014:2275, бележка под линия 37).

³⁷ Решение от 8 ноември 2012 г. (С-461/11, EU:C:2012:704, т. 47).

79. За сметка на това, датското правителство подчертава, че съществуват хармонизирани правила, отнасящи се до международната компетентност в делата за уреждане на дългове. Според датското правителство тълкуване на член 45 ДФЕС, съгласно което тази разпоредба не допуска правило за компетентност като предвиденото в датското право, възпрепятства ефективното прилагане на Регламент 2015/848. Съгласно член 3, параграф 1 от Регламент 2015/848 при обстоятелствата в случая положението на длъжник, който пребивава и живее в Швеция, било от компетентността на шведските съдилища. Всъщност правилото за компетентност по датското право по същество не се различавало от установеното с този регламент правило за международна компетентност.

80. Тези доводи не могат да се приемат.

81. Както посочих в точка 25 от настоящото заключение, Регламент 2015/848 не е приложим *ratione temporis* към спора в главното производство. Следва обаче да се вземе предвид обстоятелството, че датските правила, установяващи изискването за пребиваване, продължават да се прилагат в тази държава членка, докато други държави членки от 26 юни 2017 г. насам прилагат правилата на Регламент 2015/848.

82. Съгласно член 3, параграф 1, четвърта алинея от Регламент 2015/848 мястото на обичайно пребиваване на физическо лице, различно от лице, упражняващо независима стопанска или професионална дейност, се счита до доказване на противното за мястото, в което са съсредоточени основните му интереси. Впрочем, независимо че понятието „място на обичайно пребиваване“ по смисъла на член 3, параграф 1, четвърта алинея от Регламент 2015/848 не съответства непременно на понятието „пребиваване“ по смисъла на датската правна уредба, тази разпоредба на Регламент 2015/848 не препраща автоматично длъжника към съдилищата по мястото му на пребиваване. Всъщност става дума само за презумпция, която може да бъде оборена.

83. Съответно, от една страна, предвиденото в Регламент 2015/848 разрешение представлява — ако трябва да цитирам използваната от запитващата юрисдикция формулировка — пример за „по-леко средство“ за постигане на целта на изискването за пребиваване, както е определена от тази юрисдикция и от датското правителство.

84. От друга страна, правна уредба, предвиждаща изискване за пребиваване, каквато е разглежданата датска уредба, може да засегне функционирането на Регламент 2015/848 в обвързаните с прилагането му държави членки, ако евентуално се окаже, че презумпцията по член 3, параграф 1, четвърта алинея от този регламент е оборена, например в полза на мястото на упражняване на трудовата дейност. В такъв случай датската правна уредба не би отразила оборването на посочената презумпция³⁸.

³⁸ Всъщност подобно положение може да доведе до задънена улица, при условие че понятието „държава членка“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Регламент 2015/848 не се разбира като отнасящо се до всички държави членки, за които се прилага този регламент. В този случай работникът няма да може да подаде молба за образуване на производство по опрощаване на задължения нито до датските съдилища, нито до тези на друга държава членка. В това отношение отбелязвам, че за разлика по-специално от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 2008 г., стр. 6), Регламент 2015/848 не предвижда разпоредба, съгласно която понятието „държава членка“ означава всички държави членки, за които се прилага съответният регламент. Струва ми се обаче, че някои автори предлагат подобно тълкуване на понятието „държави членки“ при тълкуването на член 39 от Регламент № 1346/2000, в който се предвижда, че всеки кредитор, чието обичайно пребиваване, местоживееие или седалище според устройствения акт се намира в държава членка, различна от държавата членка на образуване на производството, има право писмено да предяви вземанията си в производството по несъстоятелност. Вж. *Herchen*, A. In: K. Pannen (ed.), *European Insolvency Regulation*, De Gruyter, Berlin, 2007, p. 465.

85. За да обобща тази част от своя анализ относно хармонизирането на правилата за компетентност, ще посоча, на първо място, че не споделям гледната точка на запитващата юрисдикция, че не съществуват по-леки средства за постигане на преследваната с изискването за пребиваване цел. На второ място, противно на поддържаното от датското правителство, наличието на правила за компетентност в Регламент 2015/848 не е довод в подкрепа на съответствието на датската правна уредба с правото на Съюза.

4) Окончателно заключение

86. За да обобща съображенията, които изложих дотук, бих искал да отбележа, че изискването за пребиваване, предвидено в датската правна уредба, изглежда не се прилага последователно, което може да е индигия, че това изискване надхвърля необходимото за целите на проверката на положението на молителя и на данните за положението в мястото му на пребиваване. Този извод се потвърждава от факта, че изискването за пребиваване важи само към момента на подаване на молбата. Накрая, доводите, отнасящи се до Регламент 2015/848, не поставят под съмнение тези съображения.

87. С оглед на всички изложени дотук съображения предлагам на Съда да отговори на първия преюдициален въпрос, че член 45 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която работник, който няма местопребиваване на територията на държава членка, не може да подаде молба за опрощаване на задължения до съдилищата на тази държава членка, дори да има достатъчна връзка с нея, сравнима с тази, която произтича от пребиваването на територията ѝ.

Г. По втория преюдициален въпрос

88. С втория преюдициален въпрос, поставен при условие че се отговори утвърдително на първия, запитващата юрисдикция иска да се установи дали работник, който не отговаря на изискването за пребиваване, все пак може да се ползва от уреждане на дълга, ако са изпълнени останалите материални условия, като това би задължило частните кредитори да се противопоставят на намаляването или опрощаването на вземане, което имат към установил се в друга държава длъжник.

89. Трябва да се признае, че от прочита на втория преюдициален въпрос не става съвсем ясно каква всъщност е целта на въпроса на запитващата юрисдикция. Видно от текста на този въпрос, запитващата юрисдикция храни съмнения относно полезното действие на член 45 ДФЕС при обстоятелства като тези в разглеждания случай.

90. В тази насока Комисията поддържа, че спорът в главното производство не се отнася пряко до отношенията между частноправните субекти и че при това положение въпросът дали член 45 ДФЕС има директен ефект за тези отношения е неотносим. Датското правителство счита, че при обстоятелствата в случая прилагането на член 45 ДФЕС създавало ситуация на инцидентно хоризонтално действие.

91. Бих искал да отбележа, че в разглеждания случай на преценка с оглед на член 45 ДФЕС подлежат националните разпоредби, а не действията на частноправните субекти, с които те налагат задължения на други частноправни субекти³⁹. Впрочем очевидно е, че национални разпоредби като разглежданите в настоящото дело попадат в обхвата на член 45 ДФЕС. Когато подобни национални разпоредби не са в съответствие с Договора, те не трябва да се прилагат, независимо дали става дума за спор между частноправни субекти или между частноправен субект и еманация на държавата.

92. При условията на евентуалност, дори да се приеме, че вторият въпрос трябва да се анализира от гледна точка на задълженията, наложени на кредиторите на длъжник, който се възползва от мярка за опрощаване на задължения, следва да се вземе предвид обстоятелството, че изискване за пребиваване като разглежданото в главното производство е критерий на привързване, предвиден в правило за компетентност. От предходните ми съображения е видно, че правилата за компетентност не предоставят материални права, или поне не пряко, нито налагат материални задължения на частноправни субекти. В случая националното правило за компетентност само дава възможност да се подаде молба за образуване на производство по опрощаване на задължения до датски съд. Всъщност именно решението на този съд предоставя права или налага задължения на частноправни субекти.

93. Накрая, не мога да изключа възможността с втория си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция да иска по същество да установи какви са последиците, които следва да изведе от бъдещото решение на Съда по настоящото дело, ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен.

94. Вярно е, че в рамките на преюдициалното производство Съдът няма за задача да тълкува вътрешното право на държава членка, нито да определя начина, по който тя следва да постигне съответствие с даденото от него тълкуване на правото на Съюза. Въпреки това, за да бъде Съдът полезен с отговора си на запитващата юрисдикция, ще изложа някои бележки по този въпрос.

95. В това отношение бих искал да отбележа, че несъответствието на изискване за пребиваване с член 45 ДФЕС не води до абсолютна недействителност на това изискване. Това несъответствие е следствие единствено на факта, че в конкретния случай националната правна уредба не допуска за даден длъжник да бъде постановено решение за опрощаване на задължения, макар той да има достатъчна връзка с територията на тази държава членка.

96. В този и в други подобни случаи националният съд не е длъжен просто да остави без приложение изискването за пребиваване и да приложи разглежданата национална разпоредба без никакво изискване за връзка между длъжника и Дания.

97. За сметка на това, той може да помисли за по-нюансирано разрешение, състоящо се евентуално в смекчаване на изискването за пребиваване, така че датските съдилища да могат да разглеждат молби за опрощаване на задължения, когато длъжникът има достатъчна връзка с Дания. Всъщност, както посочих в точка 37 от настоящото заключение, по-специално в интерес на доброто правораздаване повечето правила за компетентност се основават на идеята, че трябва да е налице връзка между компетентния съд и разглежданото положение. Следователно предвиденото в датската правна уредба изискване за пребиваване просто трябва да стане по-гъвкаво, за да се даде по-голяма възможност за прилагане на така определения принцип на близост.

³⁹ Вж. а contrario решение от 6 юни 2000 г., Angonese (C-281/98, EU:C:2000:296).

98. С оглед на тези съображения предлагам на Съда да отговори на втория преюдициален въпрос, че член 45 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като тези в главното производство не допуска прилагането на разглежданата национална правна уредба, независимо дали производството по опрощаване на задължения евентуално води до налагане на задължения на частноправни субекти.

99. В това отношение бих искал да отбележа, че фактът, че тези частноправни субекти трябва да търпят намаляване или пълна загуба на вземанията, които имат към установил се в друга държава длъжник, е следствие от решение на датския съд, разглеждащ молбата за опрощаване на задължения.

VI. Заключение

100. С оглед на всички изложени дотук съображения предлагам на Съда да отговори на поставените от Østre Landsret (Източен областен съд, Дания) преюдициални въпроси по следния начин:

- „1) Член 45 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която работник, който няма местопребиваване на територията на държава членка, не може да подаде молба за опрощаване на задължения до съдилищата на тази държава членка, дори да има достатъчна връзка с нея, сравнима с тази, която произтича от пребиваването на територията ѝ.
- 2) Член 45 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като тези в главното производство не допуска прилагането на разглежданата национална правна уредба, независимо дали производството по опрощаване на задължения евентуално води до налагане на задължения на частноправни субекти“.